

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Friderici Iacobi Beyschlagii, Gymnasii, quod Halæ Suevorum est, Adiuncti, & ad ædem S. Mich. Archangeli Catechetæ extraordinarii, Sylloge Variorum Opusculorum

(Programmatvm, Orationvm, Epistolarvm, Poematvm, Dissertationvm, Aliarvmqve Observationvm ...)

Fascicvlos I.II.III.IV.V. Ab Annis MDCC.XXVII.M.DCC.XXVIII.M.DCC.XXIX. Editos, Complexvs. Cvm Indice Triplici.

Beyschlag, Friedrich Jakob

Halae Suevorum, M.DCC.XXIX

VII. Helii Eobani Hessi Elegia In Homeriliada A Se Latino Carmine Redditam.

urn:nbn:de:gbv:45:1-16134

VII.

HELII EOBANI HESSI
ELEGIA IN HOMERI ILIADA
A SE LATINO CARMINE
REDDITAM.

* * *

Ad humanissimum atque ornatissi-
mum Virum, Dn. Casparem Sche-
tum Corvinum Patricium Antverpianum,
amicum carissimum suum, Helii Eobani
Hessi in HOMERI ILIADA a se Latino car-
mine redditam, P R A E F A T I O. (*)

I*N varias quondam partes distractus Home-
rus,*

Et lacer ingrato sparsus in orbe fuit.

Reddidit e toto Pisistratus orbe reductum,

Sicut ab exilio, Græcia docta tibi.

Sed velut adsertum sibi Græcia sola legebat,

Expers Mæonide lingua Latina fuit.

(*) Hanc Præfationem Elegiacam in duabus
Poëmatum Hessi farraginibus non extare, in
Fasc. II. p. 307. observavimus. Visum vero est
nobis, illam hic sistere ex Homeri Iliadis, ab
Eob.

Quamvis & legerent summum Romana poëtam
 Ingenia, & tantas assequerentur opes:
 Nemo tamen Latia conatus tradere lingua,
 Carmine qui vellet reddere nemo fuit.
 Nam quid pauca morer, quæ tanquam vana
 iacebant

Fragmina, vix aliquo lumine digna legi?
 Quid loquar, ut numeris, & Græca luce ca-
 rentem

Desierint homines vatis habere loco?
 Adde, quod eximium divini carmen Homeri
 Nituit hac multo conditione magis.
 Donec in hac etiam loca migraretis Athena,
 Nostraque facta ferè Cecropi lingua fores.

Tum

Eob. Hesso latino carmine redditæ, prima
 editione, Basil. 1540. 4t. mai. proeusa, de qua
 ibidem, p. 306. nonnulla monuimus, confer
 I. A. Fabricii Bibl. Gr. Vol. I. Lib. II. Cap. III. §.
 XVIII. p. m. 298. sqq. ubi & de hac, & de aliis
 Homeri translationibus erudite egit, ad quem
 locum addi potest, quod nup̄ ex Pinacothecæ
 Beneventanæ p. 168. sq. lectores suos do-
 cuit I. C. Colerus Anthologiæ T. I. Fasc. II.
 p. 153. Nic. Francum Hetruscam in linguam
 transtulisse Homeri Iliadem, & Odyssæam eo-
 dem modo inchoasse, uti p. 155. coll. p. 159.
 legere est. Ceterum quod stilo pedestri poë-
 ma suum Scheto haud dedicaverit Hesses, causam
 reperies in Fasc. II. p. 399. huius Sylloges.

Tum docti agricolæ nostros sparsere per agros,
Sed tantum partes messis Homere tua.
Ipse quoque in partes ausus venisse, ferebam
Pauca laboranti farra resecta manu.
Territus inde gravi subeundi mole laboris,
Abieci irata pondera vasta manu.
Iam securus eram, iam liber, & ocia spectans,
Ditia Meonida rursus in arva vocor.
Etiam ter duo transferant sine messibus anni,
Tam neglecta diu cum seges ista foret.
Cum subito aggressi me non paterentur amici,
Ocia securo libera mente sequi.
Quos inter primus cum noster Oporinus esset,
Contendens nostri hoc esse laboris opus:
Cur non ingenue fatear, tibi Oporine soli
Deberi Latio carmina versa pede?
Is tibi Meoniden Romana voce loquentem
Per nos, quale vides, munus habere dedit.
Huic etiam, quod prodit opus sine crimine menda,
Est opus acceptum Teutoni fama feras.
Si quoque cura aliquid versi debetur Homeri,
Hunc tu Chimerinon dixeris esse, licet.
Tertia debetur tibi laus carissime Caspar
Schete, domus merito gloria prima tua.
Nam cum sis opibus pollens, & divite censu,
Et studia ad tantas accumularis opes,

Ma.

Maior ab ingenii te gloria laude sequetur,
 Quam qua divitiis posset inesse tuis.
 Divitias siquidem comitatur saepe voluptas,
 Artibus ingenuis noxia mille modis.
 Vera tamen pariunt studiorum gaudia Musæ,
 Summa voluptatis non habet ista modum.
 Adde quod illecebra, qua scrinia plena sequun-
 tur,

Momento veniunt intereuntque brevi.
 Musa voluptates quas parturit inclita, vivunt,
 Et solida duro stant adamante magis.
 Non opus exemplis, quorum tot millia nemo,
 Qui memorata alii nesciat, esse potest.
 Hoc tamen eximium: nisi Musa fuisset Homeri,
 Tempore perpetuo Troia sepulta foret.
 Nec modo magnanimum quisquam meminisset
 Achillem,

Nec labor extaret fortis Vlysse tuus.
 Musa dat aternos veris cultoribus annos:
 Quam patiuntur opes, carmina morte carent.
 Tu quoque non opibus tantum confise superbis,
 Longe alia famam conditione paras.
 Sic etenim doctas sequeris Corvine sorores,
 (Coniunctum hoc Scheto iam tibi nomen erit)
 Sic colis Aonidum sacri pia numina fontis,
 Ut credi possis progenuisse domi.

Nec

Nec minus accedunt tibi turba domestica Musæ,

Quam quæta quæ mæstas gaza tuetur opes.

Tam tenerum docta modularis arundine carmen,

Quam quod Pierides vix cecinisse queant,

Idque ætate virens, & adhuc iuvenilibus annis,

Atque hæc prima tui munera veris habes.

Floret in æstatem tibi messis amœna futuram,

Fructibus autumnii vix habitura locum.

Nec tibi divitiæ plus tempora sera levabunt.

Quam quæ te studiis aucta videbit hyems.

Fœlix, qui vita totum digesserit annum,

Hoc quo tu veris tempora more locas.

Non illum temerè robusta fefellerit ætas,

Illi quo senium triste levetur erit.

Non illum veniens mors opprimet atramentem,

In sua semper enim fata paratus erit.

Quin etiam post fata manens erit ille superstes,

Qui sic & Charitas Pieridasque colit.

Quare age, mactæ nova virtute, atque indole

tali,

Caspar in æternos hinc abiture dies.

Iam tibi grande tua nomen virtute paratum est:

Nec dubita, nostro carmine maius erit.

Nec tamen è nostro tibi tanta labore futura est,

Quanta è Mæonide gloria divitiis.

Quas tibi nunc, Latia donatas munere lingua,

Inscriptas, utinam munera grata, damus.

Accipe

Accipe digna tuis virtutibus omina tantis,
 Qua facilem sternant ad meliora viam.
 Accipe Meonida divinum carmen Homeri,
 Expressam Latiis versibus Iliada.
 Se tibi Romanus debere fatebitur, orbis
 Qui Danao totus noluit ore loqui.
 Non quia iam Graia sint iura incognita linguae,
 Et tantis careat nostra iuventa bonis,
 Sed quia ab exemplo pulchrum est prodesse, nec
 ulla
 Consulitur studiis conditione magis.
 Adde quod Argivo quicumq; erit ore disertus,
 Illius & lingua compos & huius erit.
 Meonidem proprio mavult legere ore loquentem,
 Quam dantem externis commata fracta
 modis.
 Et venerabilior suus est & maior Homerus,
 Da veniam, viciis obruor ipse meis.
 Graia magis penetrant animos, & pectora mul-
 cent,
 Nescio quid peius lingua latina sonat.
 Grande opera precium tamen hoc, me iudice,
 visum est,
 Graeca prius, pueris facta latina legi.
 Inde ut ab exemplo veluti maiora sequuti,
 Proposita inciperent currere velle via.

Nostra.

Nostraque fonte suo ceu derivata videntes,
De proprio mallent hausta bibisse lacu.
Nec tantum pueris, quibus inservisse decorū est,
Hæc data, per Musas, ut legerentur erant:
Quin etiam doctis, spes est bona, posse probari
Carmina non cæci facta latina senis.
Nam bona si Græcis quæ sunt, bene vertere laus est,
Inde mihi laudis spes aliquanta fuit.
Quamvis ô utinam tam temporis ista fuisset,
Quam fuit eventus causa probata mihi.
Nam nimis ad metam festinavere iugales,
Queis nimium currus creditus iste fuit.
Si qua leges igitur properæ neglecta Thalia,
Da veniam: lapsus impetus omnis habet.
Cætera quid referam, quæ me potuere morari,
Difficile è Græcis reddita mille locis?
Nam quis id assequier se speret posse, Latinis
Ut numeris numeros exprimat Argolicos?
Quos dum circuitu verborum expendere conor,
In brevis immensum pagina crescit opus.
Quocirca moveare nihil, si grandior exit
Ilias, in patria quam fuit ante sua.
Huius causa fuit Latii sermonis egestas,
Si linguæ spectes uberioris opes,
Si qua novata etiam patrio de more legentur,
Scito ea versa aliter non potuisse dari.

Quanquam & pauca eadem, ceu sparsa parerga
videbis,

Et venia dices digna fuisse sua.

Quin etiam ornatum quendam traxisse putan-
tur,

Qua peregrina aliqua parte figura novat.

Auribus & quadam quia sint insueta Latinis,

Hoc nova sunt, speciem quod novitatis habent.

Nec metuo invidiam, nec me ulla calumnia ter-
ret,

Non his ipse malis liber Homerus erat.

Hac ego iamdudum videor sprevisse, nec ullum

Quisquis es e nobis Zoile nomen habes.

Ergo nec invidia mihi respondere necesse est,

Quae me si qua manet, iam quoque spreta
iacet.

Ad te iterum redeo, cui nostri summa laboris,

Et nova, sic merito, cura dicanda fuit.

Adfere Meoniden Caspar tibi Schete dicatum,

Hac est officii cura futura tui.

Adferere ut possis, per nos tibi strata palestra est,

Hoc quod de vatium principe carmen habes,

Nec te commoveant, quos linguae cura Latina

In diversa nocens devia pene rapit.

Quos sua delectant nimium, dum scripta Ma-
ronis

Meonida magno preposuisse student.

Est

Est Maro (confiteor) cui par non possit haberi:
Sed quantus tamen est, tantus Homere tibi est.
Congressum stolido culpant Diomedea Glaucos,
In verbis aliquem non habuisse modum.
Aiacem collatum asino, Troum agmina miscis,
Quæque eadem toties sit repetisse nefas.
Plurima præterea doctis censenda relinquit
Iudicio, malim, quam statuisse meo.
Aptius ista licet cuncta expressisse Maronem
Sit verum, & vero iudice, nemo neget:
Non tamen hinc magno sua laus aufertur Homero,
Et magis hæc ipsum qualiacunque decent.
Sicut in antiquis delectant plurima templis,
Suspensosque oculos, signa, videntis habent.
Sic quæ simpliciter toties repetivit Homerus,
Admiranda magis, quam iugulanda puta.
Ista vetustatem purissima forma decebat,
Posteritas facta est ingeniosa magis.
Quamvis ingenii fuerit fons primus Homerus,
Ex quo non solus laverit ora Maro.
In reliquis quanta est facundia, quanta potestas,
Cogere quos animos, in sua vota, volet?
Quod mare, quis torrens, quis lapsus ab æthere
nymphis
Omnia prosternens, fortior esse queat?
Non tamen hic animus laudes describere Homeri,
Virtutesve omnes enumerare, fuit.

Nunc igitur calamum reprimens, te Schete precabor,

Quantum sustineas emediteris onus.

Quanta tibi incumbat tantarum sarcina rerum,

Qua levius caelum sustinuisset Atlas.

Si tamen in chypeo, terras, mare, sidera Achilles

Pertulit, hoc pondus tu quoque forte feres.

Namque quid addubites validos aptare lacertos?

Quae sublata iuvant pondera, ferre leve est.

Ponderis haec tibi erit moles, ea cura ferendi,

Nostra patrocini scripta levare tuo.

Si quis, ut est vulgi petulans furor, ista lacessat,

Non mea, sed Scheti Casparis esse sciat.

Hic quoque Corvini memor ut cognominis esses,

Historiae ratio te monuisse potest.

Quanquam cura nihil nos debuit ista morari:

Omnia, vaticinor, spe meliora cadent.

Accipiet placido Latiam Germania vultu

Iliada, & laudes credet habere suas.

Forſitan &, quas nostra videt vicina, gentes

Nostra, nec averso lumine, scripta legent.

Tu quoque non alia melius ratione fereris

Inclytus, & famæ letus honore novæ.

Cuius, quæ leget hoc in magnū carmen Homerum,

Posteritas omnis testis & author erit.

MARNBURGI, xv. Martii, M. D. XL.

VIII.

VIII.

Auctoris Epistola ad Virum
quendam celeberrimum pridem
exarata, qua argumentum philo-
sophicum de conscientia nonnihil
illustratur.

* * *

*Vir excellentissime, Patrone
gravissime!*

CVm nunquam non alacri quadam ani-
mi cupiditate eam soleo occasionem
amplecti, qua pietatem adversus TE & ob-
servantiam meam incredibilem TIBI pro-
bare contingit: tum in præsens singulari id
ipsum voluptate facere festino, ex quo —
nuper communicatæ mecum de conscien-
tia sententiæ tuæ expendendæ nonnihil me-
ditationis tribueram, qua gravissime existi-
mas, post tot præstantium virorum in hoc
genere elucubrata scripta, nihilominus
hanc ipsam de conscientia doctrinam tan-

Qq 3

cis